

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

Μονάδα
Στρατηγικού
Σχεδιασμού
Πανεπιστήμιο Πατρών

Καταγραφή και περιορισμός του φαινομένου των λιμναζόντων φοιτητών στο Πανεπιστήμιο Πατρών

Αθ. Καραλής, Καθηγητής ΤΕΕΑΠΗ Παν. Πατρών
Δημ. Σακκούλης, Διδάκτορας Παν. Πατρών

* Τα θέματα που αναπτύσσονται στην εισήγηση αποτελούν προτάσεις των ομιλητών και σε καμία περίπτωση δεν είναι δεσμευτικές για το Ίδρυμα.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τις τελευταίες δεκαετίες:

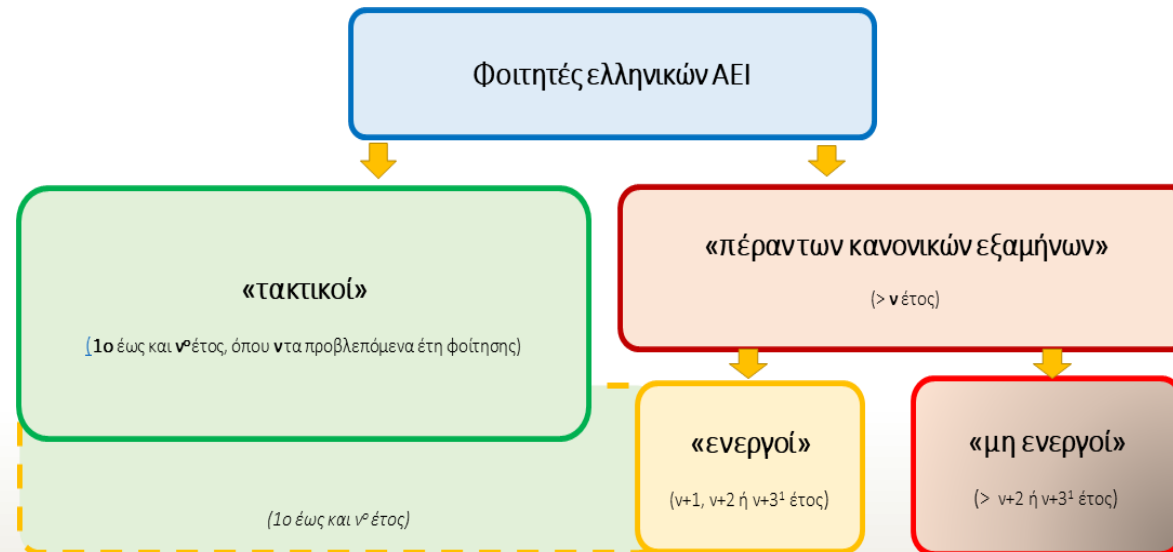
- σημαντική επέκταση και μαζικοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε όλο σχεδόν τον κόσμο (UNESCO, 2022) ταυτόχρονα
- σημαντικός αριθμός φοιτητών εγκαταλείπει τις σπουδές του ή δεν τις ολοκληρώνει έγκαιρα (OECD, 2016).

Οι δύο εκδοχές του φαινομένου:

- επιμήκυνση των σπουδών / λιμνάζουσα φοίτηση: η με οποιοδήποτε τρόπο και για οποιαδήποτε αιτία παράταση του προβλεπόμενου – από το πρόγραμμα σπουδών – χρόνου φοίτησης
- εγκατάλειψη των σπουδών: η μη ολοκλήρωση του προγράμματος σπουδών στο οποίο είχε εγγραφεί ένας φοιτητής, η οποία συνοδεύεται με διαγραφή από το τμήμα ή τη σχολή εγγραφής μετά από αίτημα του φοιτητή ή μετά από διοικητική επιβολή

η ελληνική εκδοχή του φαινομένου

- σύμφωνα με το ισχύον ως το 2021 θεσμικό πλαίσιο, η φοιτητική ιδιότητα αποκτιέται με την εγγραφή του φοιτητή στο Α.Ε.Ι. και αποβάλλεται με τη λήψη του πτυχίου

Η έκταση του φαινομένου: η διεθνής εικόνα

Τόσο στις χώρες – μέλη του ΟΟΣΑ όσο και στην Ε.Ε., ένα ποσοστό των φοιτητών που εισέρχονται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν ολοκληρώνει τις σπουδές του ή τις ολοκληρώνει με καθυστέρηση. Το ποσοστό των φοιτητών που εγκαταλείπουν οριστικά τις σπουδές τους ποικίλει ανάμεσα στις χώρες και εκτιμάται περίπου στο 30% (OECD, 2019).

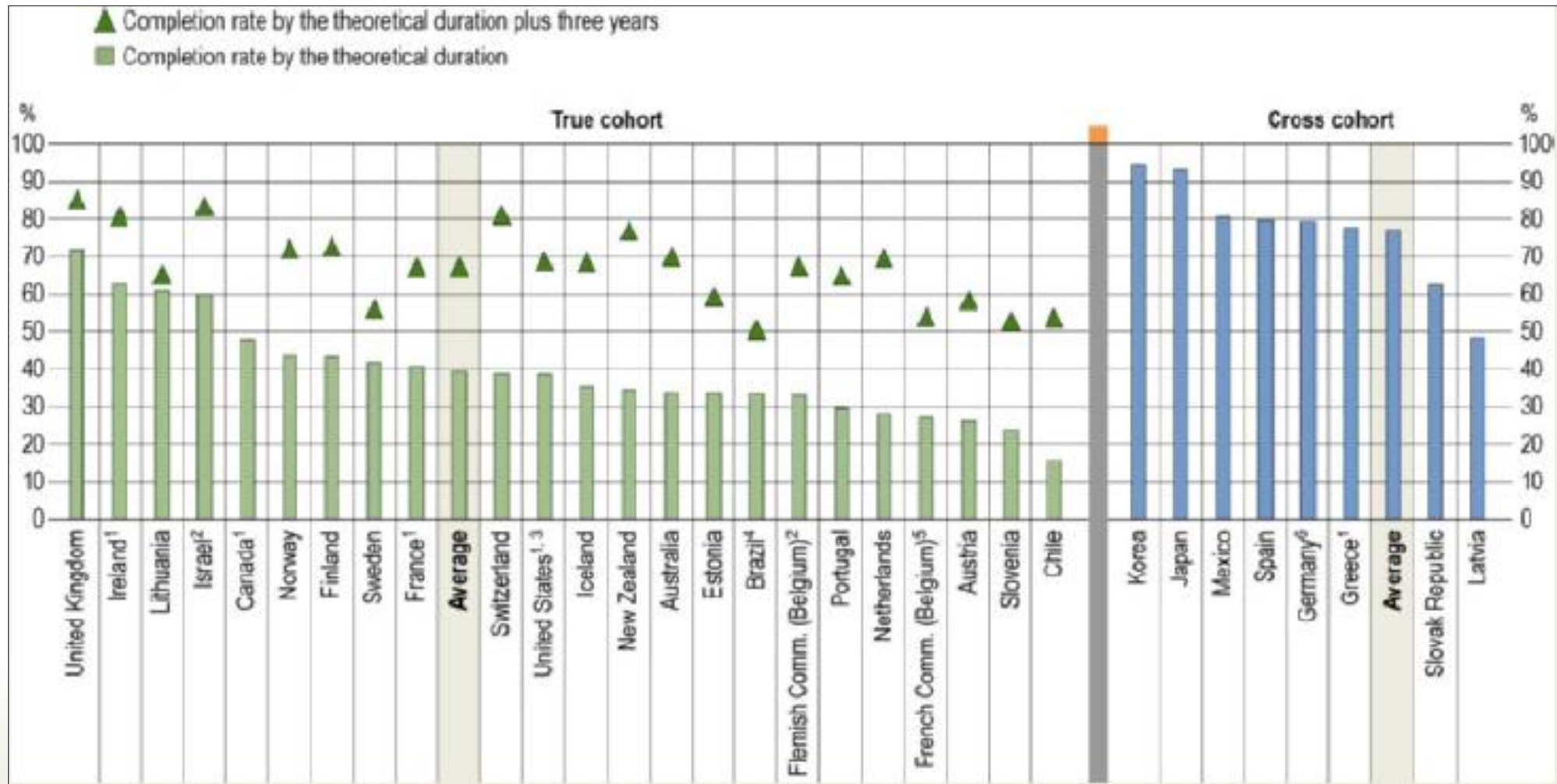
Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Ποσοστά αποφοίτησης σε χώρες του ΟΟΣΑ το έτος 2017, κατά διάρκεια και ερευνητική τεχνική.

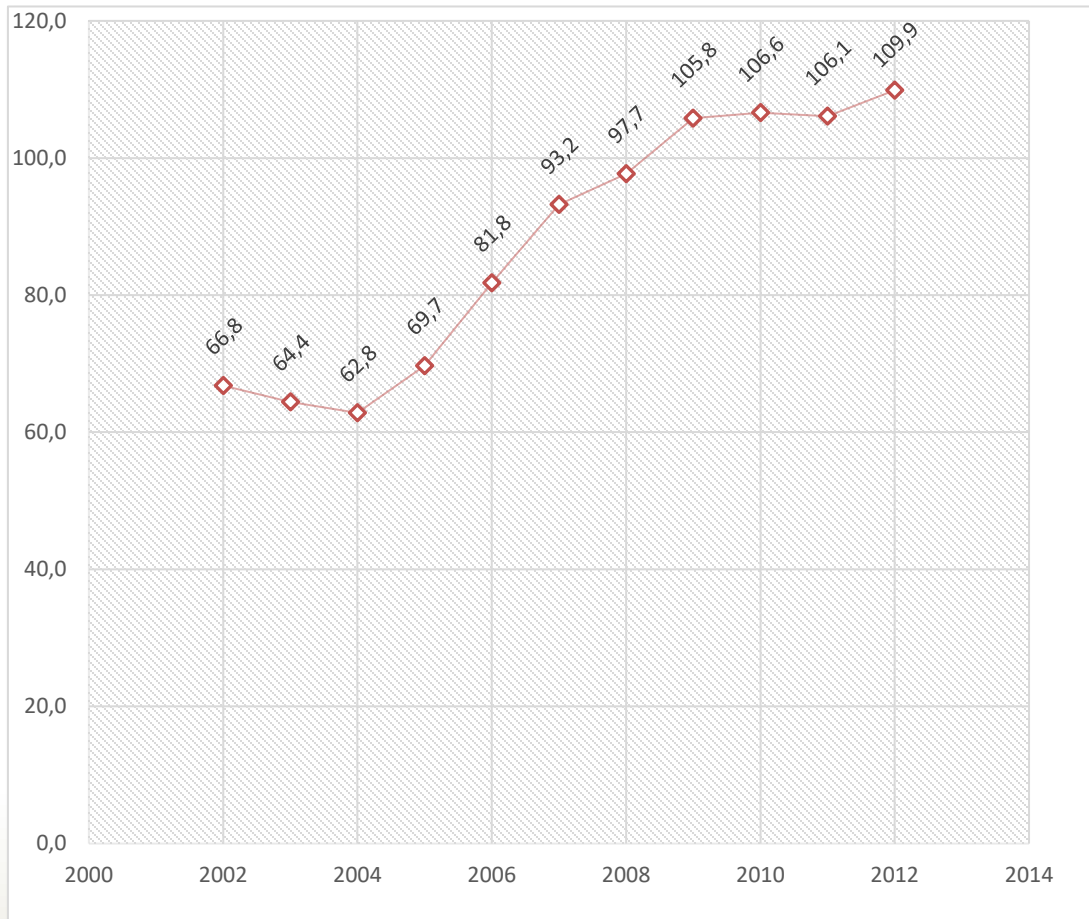
ΠΗΓΗ: OECD (2019, σελ. 208)

Η έκταση του φαινομένου: η εικόνα στην ελληνική πανεπιστημιακή εκπαίδευση

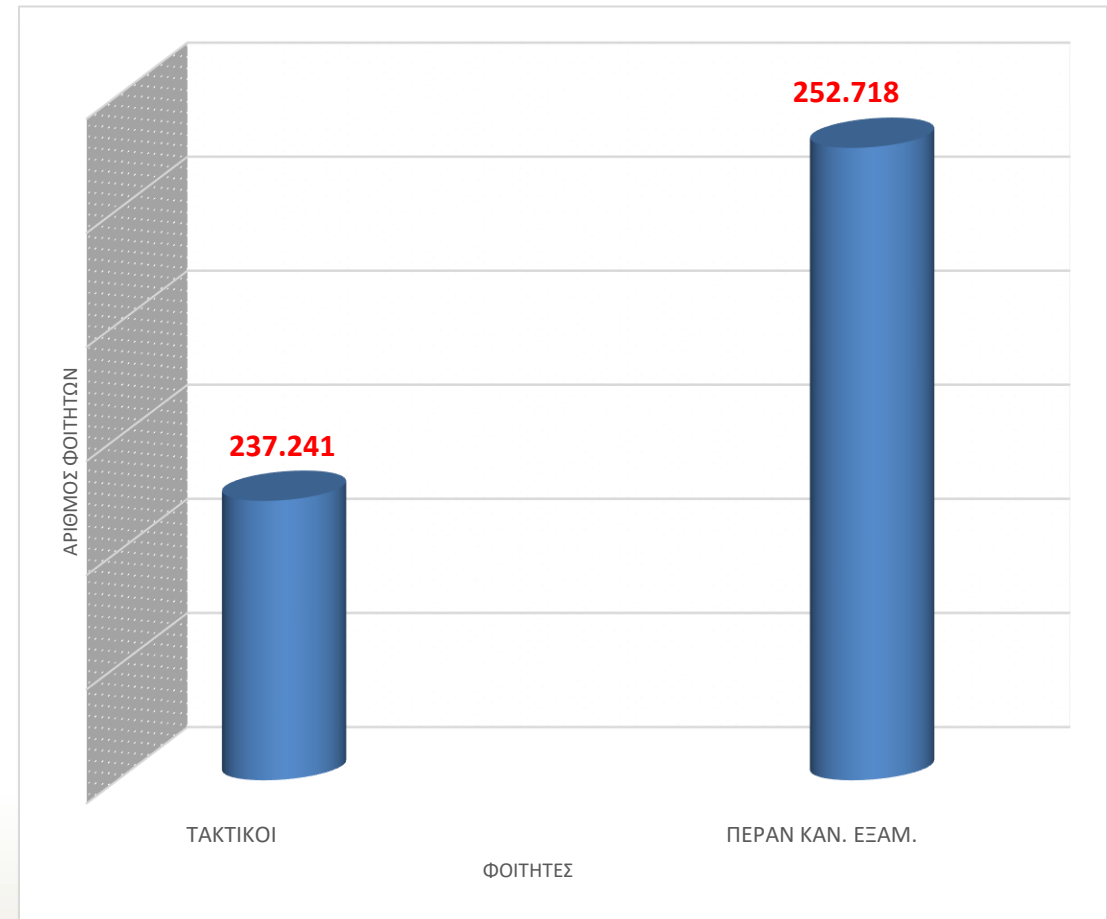
η έκταση του διαφοροποιείται μέσα στο χρόνο και ποικίλει από πανεπιστήμιο σε πανεπιστήμιο, εντός των πανεπιστημίων και εντός των επιστημονικών πεδίων

τις τελευταίες δεκαετίες αυξάνεται προοδευτικά ο αριθμός των πέραν των κανονικών εξαμήνων φοιτητών και το ποσοστό τους ως προς τους τακτικούς φοιτητές έχει ξεπεράσει το 100%.

το 70 – 80 % των εισερχομένων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ολοκληρώνει τις σπουδές του επιμηκύνοντας τες, τις περισσότερες φορές, για σύντομο ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα

Φοιτητές πέραν των κανονικών εξαμήνων ως ποσοστό (%) των τακτικών φοιτητών (πανεπιστημιακή εκπαίδευση) την περίοδο 2002-2012

Αριθμός τακτικών και πέραν των κανονικών εξαμήνων φοιτητών το ακαδημαϊκό έτος 2017 – 2018 ΠΗΓΗ: Στρατηγάκης (2021)

Η έρευνα:

α) Μελέτη δευτερογενών δεδομένων με αριθμητικές τεχνικές

Πηγές δεδομένων:

- Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ),
- Μονάδα Διαχείρισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) του Πανεπιστημίου Πατρών
- Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ πρώην ΑΔΙΠ)

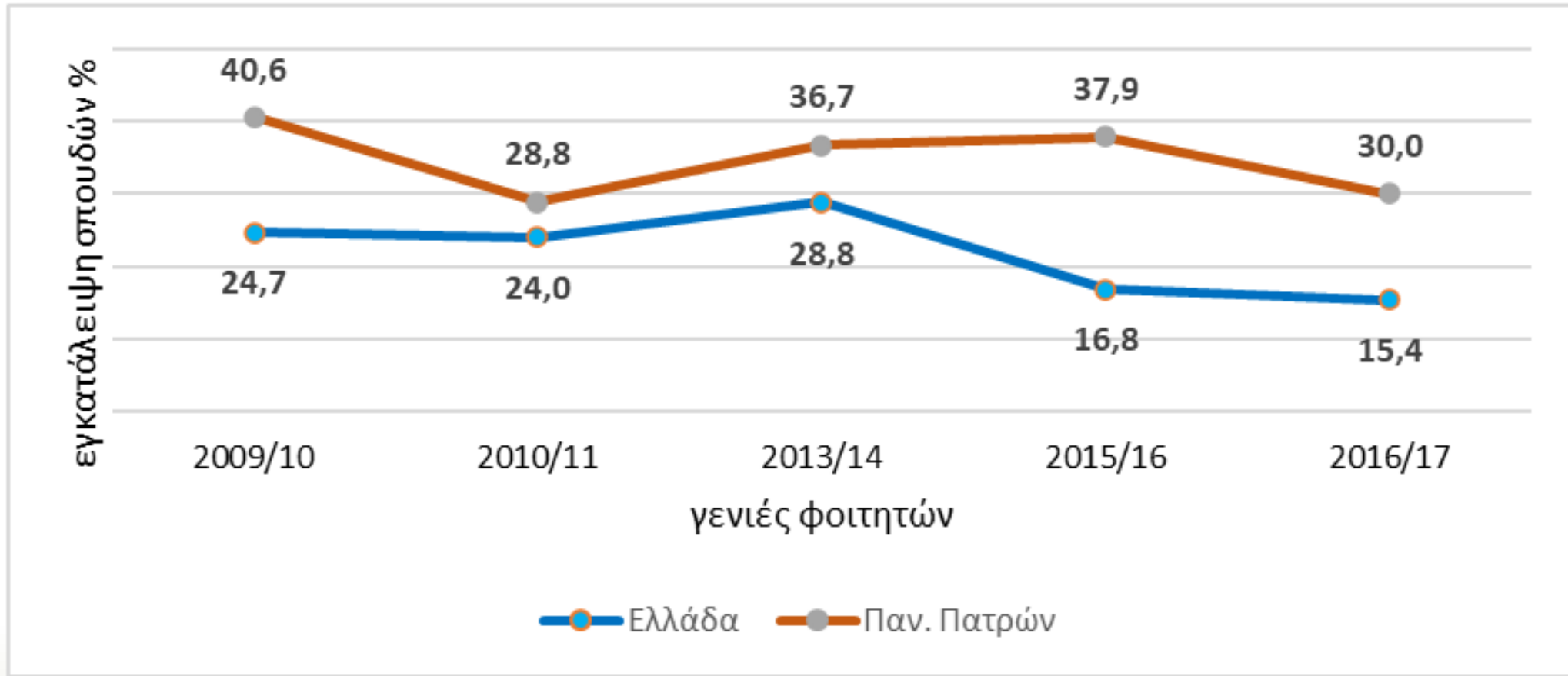
Ερευνητική τεχνική:

εγκατάλειψη σπουδών: τεχνική της κοόρτης (cohort) / διασταυρούμενη κοόρτη (cross-cohort): συνάγουμε συμπεράσματα για τη «θνησιμότητα» του φοιτητικού πληθυσμού σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο

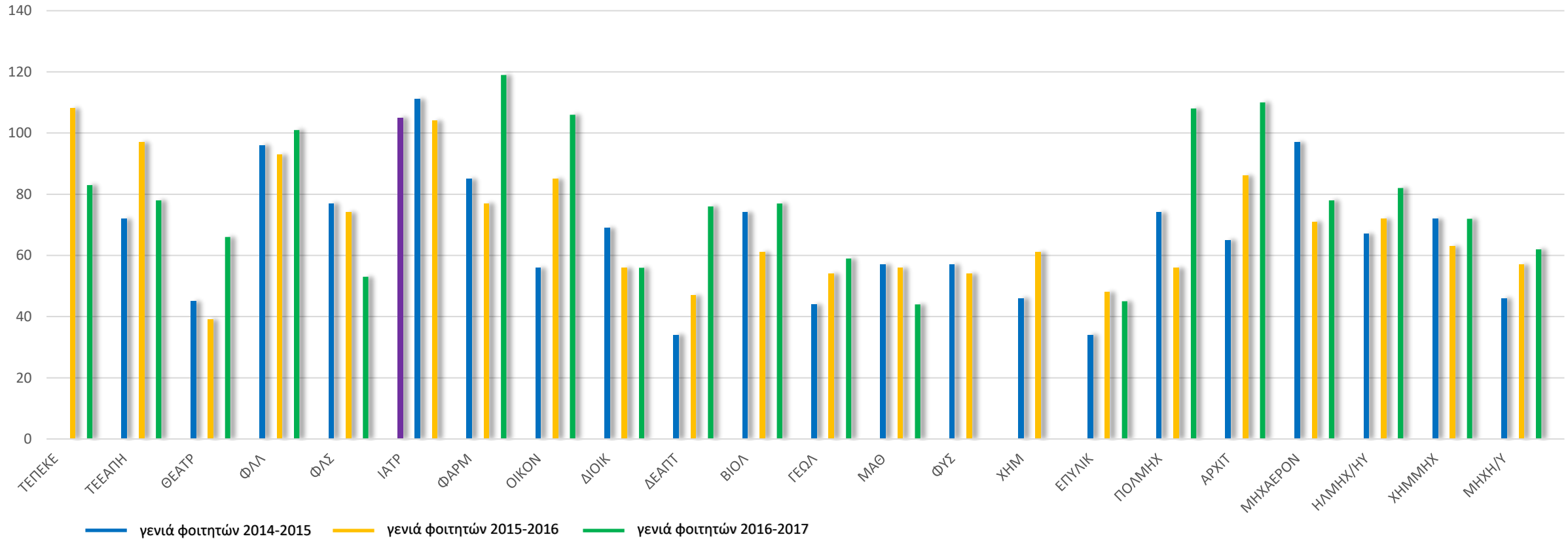
επιμήκυνση των σπουδών: περιγραφική επισκόπηση πεδίου [ποσοστό (%) πέραν των κανονικών εξαμήνων φοιτητών επί των τακτικών φοιτητών]

εγκατάλειψη των σπουδών

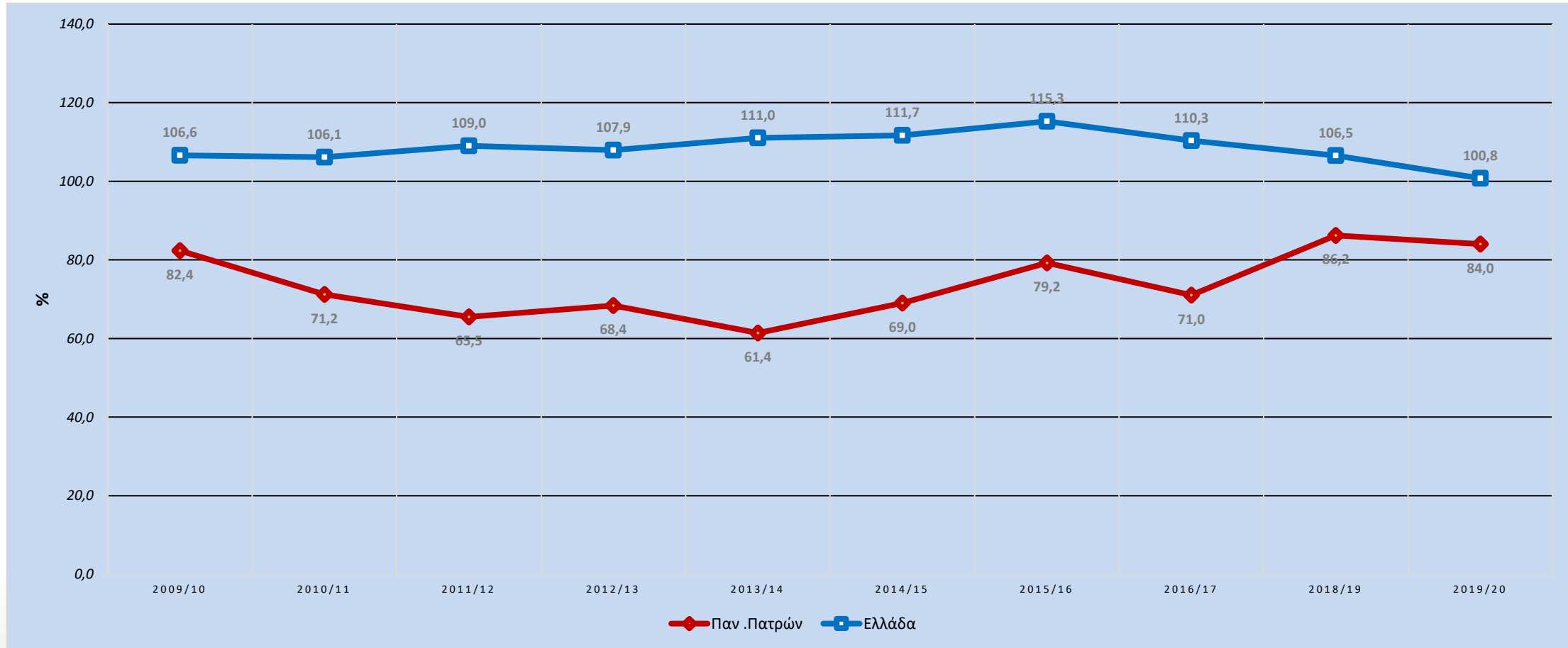

Η εγκατάλειψη των σπουδών στο Πανεπιστήμιο Πατρών και στην Ελλάδα (cross cohort)

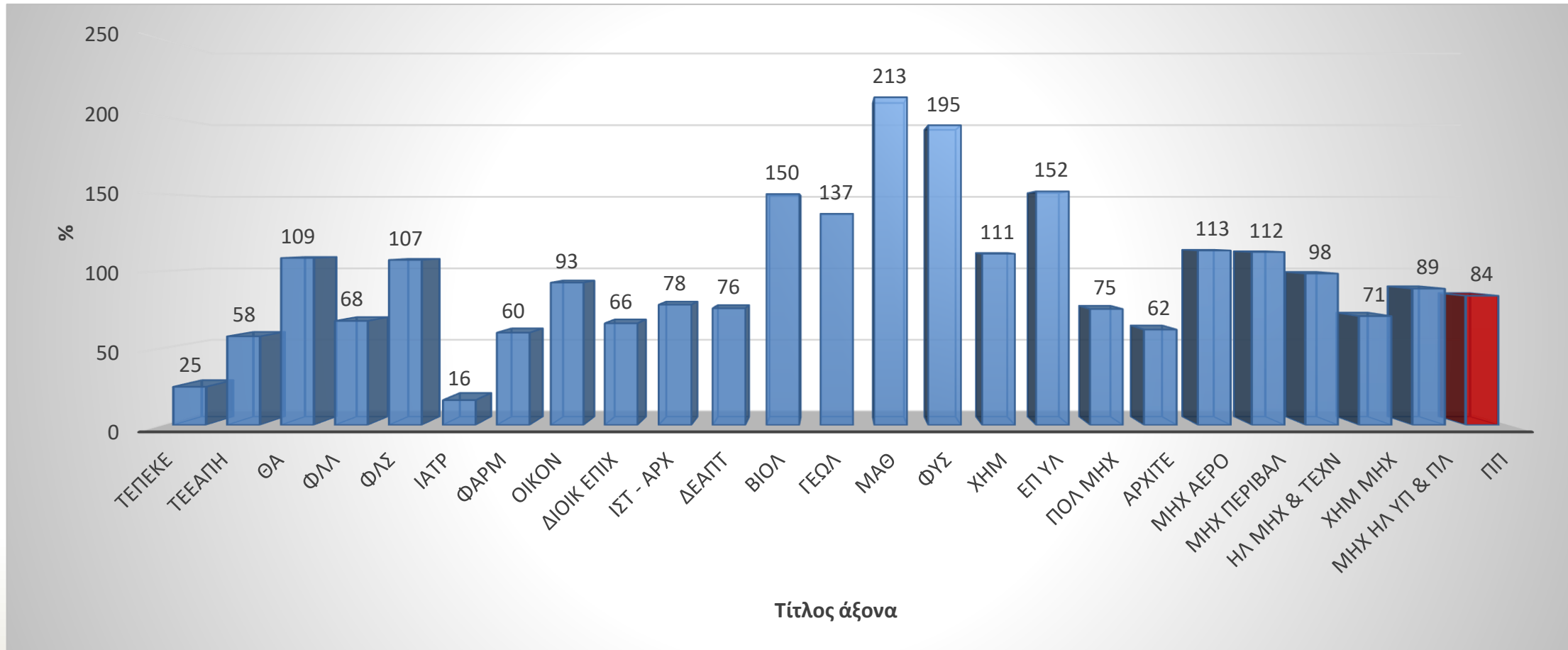
Ποσοστά αποφοίτησης στο Πανεπιστήμιο Πατρών, κατά Τμήμα και γενιά φοιτητών (cross cohort)

πέραν των κανονικών εξαμήνων φοιτητές

Διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού (%) των ΠΚΕΦ επί των Τακτικών Φοιτητών στην Ελλάδα και στο Πανεπιστήμιο Πατρών (2009/10 – 2019/20)

πέραν των κανονικών εξαμήνων φοιτητές

Πέραν των κανονικών εξαμήνων φοιτητές, κατά τμήμα, ακαδ. έτος 2019-2020

Η έρευνα:

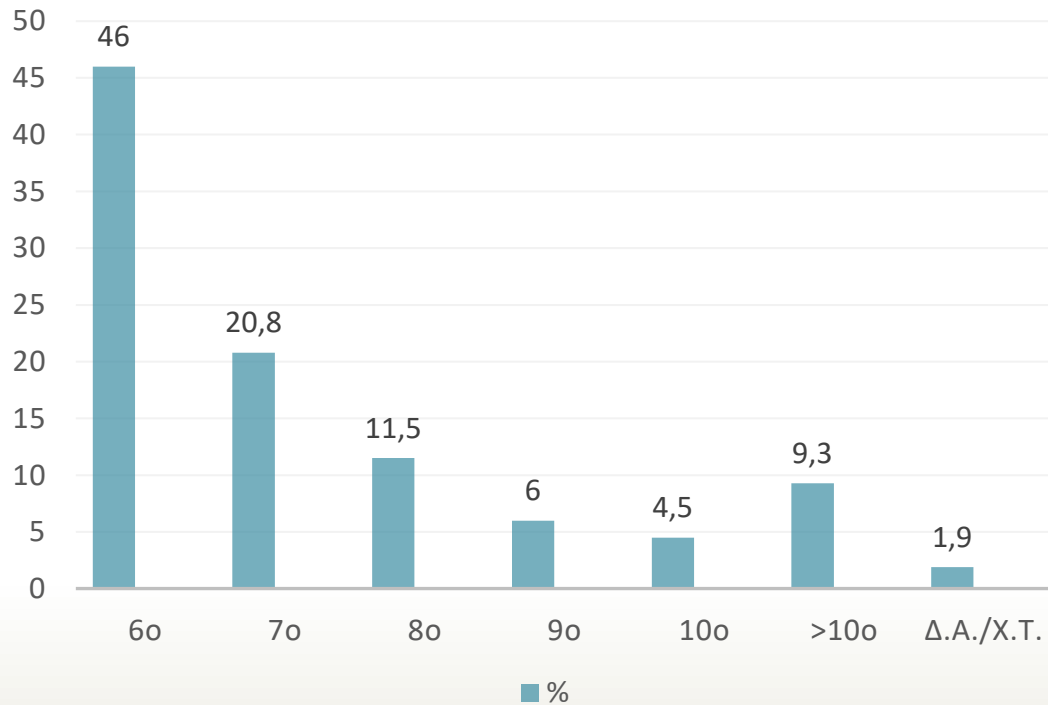
β) έρευνα στο πεδίο (837 συμμετέχοντες, δειγματοληψία: 4/7 – 18/7/2023)

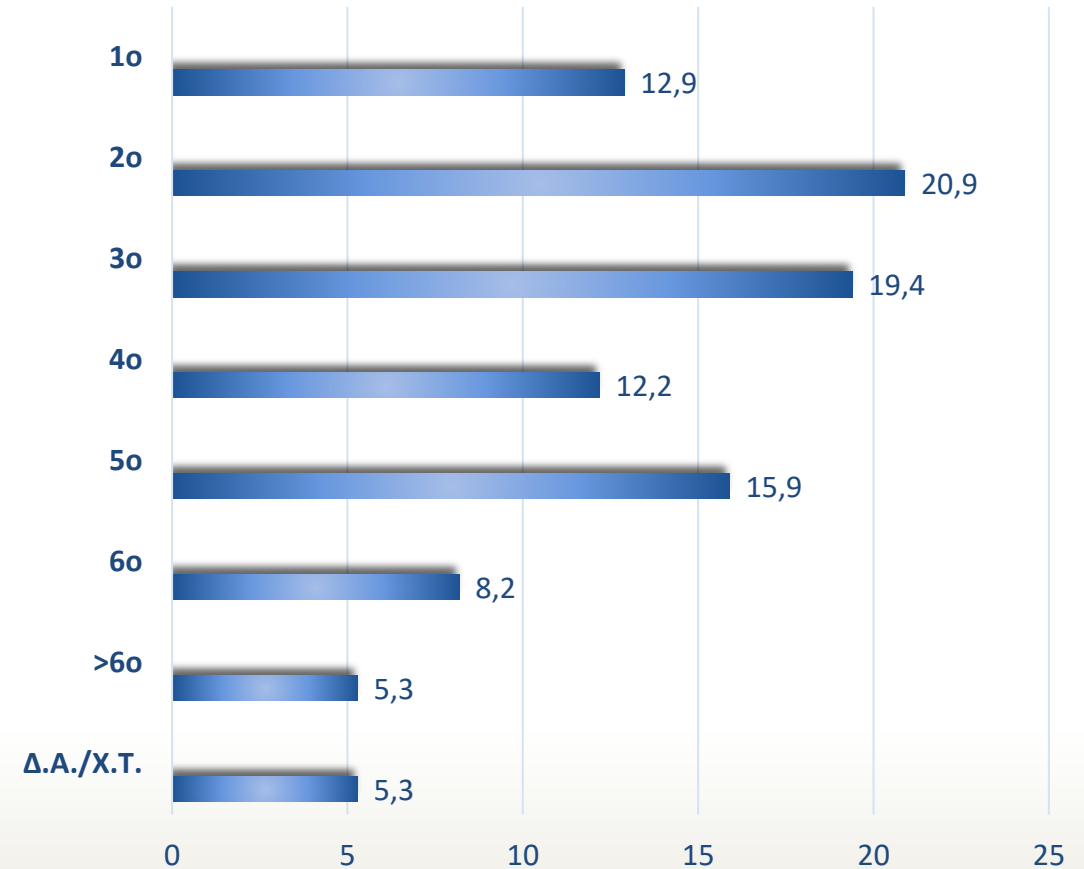
ΦΥΛΟ		ΗΛΙΚΙΑ		ΟΙΚΟΓ. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ		ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ		ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ*	
	%		%		%		%		%
Άνδρας	51,1	23-24	44,8	Έγγαμος	3,7	ΟΧΙ	24,3	Οικογένεια	83,5
Γυναίκα	46,6	25-30	46,0	Άγαμος	93,2	ΝΑΙ (πλήρης απασχ)	28,4	Υποτροφία	1,7
Δ.Α.	1,0	31-35	4,9	Άλλο	2,4	ΝΑΙ (μερική απασχ)	18,3	Εργασία	47,3
Δ.Α./Χ.Τ.	1,3	35+	3,0	Δ.Α./Χ.Τ.	0,7	ΝΑΙ (περιστασιακά)	28,8	Άλλο	2,5
	100,0	Δ.Α./Χ.Τ.	1,3		100	Δ.Α./Χ.Τ.	0,2	Δ.Α./Χ.Τ.	
			100,0				100,0		

* Πολλαπλές επιλογές

έτος φοίτησης

Έτος φοίτησης κατά τη συμμετοχή στην έρευνα (ομαδοποίηση)

Έτος διακοπής της συστηματικής παρακολούθησης και της επαφής με τις σπουδές

Ασχολία κατά την περίοδο της έρευνας*

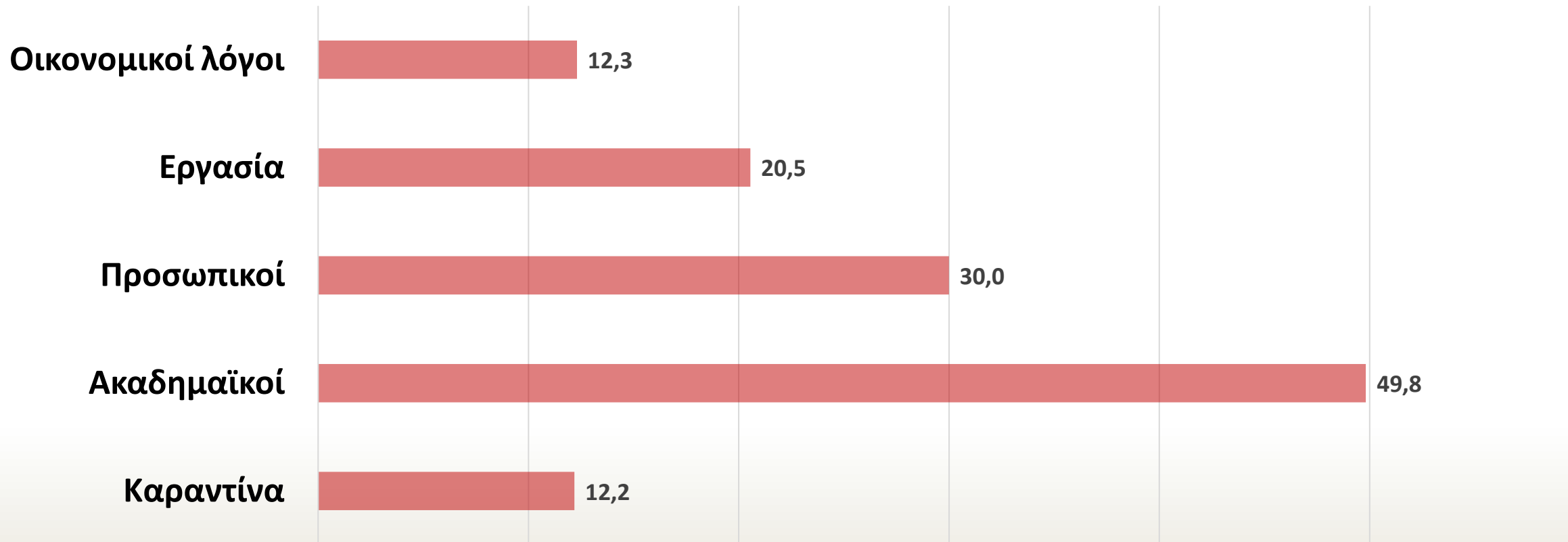
	N	% επί φοιτητών/ τριών	% επί απαντήσεων
Προσπαθώ να τελειώσω τη Σχολή	712	85,1	61,2
Σπουδάζω σε άλλη Σχολή/Πανεπιστήμιο	5	0,6	0,4
Συμμετέχω σε πρόγραμμα κατάρτισης/επιμόρφωσης	57	6,8	4,9
Εργάζομαι με πλήρη απασχόληση (full time)	346	41,3	29,8
Τίποτε από τα παραπάνω	43	5,1	3,7
Σύνολο απαντήσεων	1.163		100,0

* πολλαπλή επιλογή

Προβλήματα που οδήγησαν σε διακοπή ή καθυστέρηση των σπουδών

% επί φοιτητών/τριών

Προβλήματα που οδήγησαν σε διακοπή ή καθυστέρηση των σπουδών*

	<i>N</i>	<i>% επί φοιτητών</i>	<i>% επί απαντήσεων</i>
Οικονομικοί λόγοι	103	12,3	9,9
Εργασία	172	20,5	16,5
Προσωπικοί λόγοι	251	30,0	24,0
<i>Οικογενειακοί λόγοι</i>	65	7,8	6,2
<i>Προβλήματα υγείας/ προσωπικοί λόγοι</i>	72	8,6	6,9
<i>Ψυχολογικοί λόγοι</i>	98	11,7	9,4
<i>Εκπλήρωση στρατιωτικών υποχρεώσεων</i>	16	1,9	1,5
Ακαδημαϊκοί	417	49,8	39,9
<i>Διδακτικό προσωπικό του τμήματος</i>	162	19,4	15,5
<i>Μεγάλες δυσκολίες/απαιτήσεις των μαθημάτων και των εξετάσεων</i>	141	16,8	13,5
<i>Δεν με ενδιέφερε το αντικείμενο σποδών</i>	45	5,4	4,3
<i>Μετάβαση από δευτεροβάθμια σε τριτοβάθμια/δυσκολίες προσαρμογής σε νέο περιβάλλον/ανευσυνότητα</i>	46	5,5	4,4
<i>Μεταγραφή/ πανελλήνιες</i>	23	2,7	2,2
Πανδημία, Καραντίνα	102	12,2	9,8
Σύνολο απαντήσεων	1045		100,0

λιμνάζοντες φοιτητές – ενήλικες (;)

	N	%
OXI	3	0,3
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	29	3,5
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	145	17,3
ΝΑΙ	655	78,3
Δ.Α./Χ.Τ.	5	0,6
Σύνολο	838	100

Θα χαρακτηρίζατε τον εαυτό σας ενήλικο;

Συζήτηση – Συμπεράσματα (1)

- Το φαινόμενο εμφανίζεται στο Πανεπιστήμιο Πατρών σε μικρότερη έκταση από την αντίστοιχη σε εθνικό επίπεδο.
- Η ένταση και η έκταση του φαινομένου διαφοροποιείται, εντός του ιδρύματος, τόσο σε επίπεδο σχολών και τμημάτων όσο και στα επιμέρους επιστημονικά πεδία.
- το φαινόμενο έχει αυξητικές τάσεις και οι φοιτητές πέραν των κανονικών εξαμήνων αυξάνονται προοδευτικά σε απόλυτους αριθμούς και σε ποσοστό επί των τακτικών φοιτητών.

Συζήτηση – Συμπεράσματα (2)

σε επίπεδο ιδρύματος αναδεικνύεται επιτακτική η ανάγκη για διαμόρφωση «τοπικής πολιτικής» διαχείρισης του φαινομένου, σχεδιασμό και υλοποίηση δράσεων και σύσταση επικουρικών δομών. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- *σύσταση «παρατηρητηρίου φοίτησης»*
- *ανάδειξη της πανεπιστημιακής παιδαγωγικής ως βραχίονα αναβάθμισης του πανεπιστημιακού έργου*
- *επέκταση, εμπάθυνση και προβολή των υποστηρικτικών δομών που υφίστανται ήδη αλλά τις αγνοεί σημαντική μερίδα φοιτητών*

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

Μονάδα
Στρατηγικού
Σχεδιασμού
Πανεπιστήμιο Πατρών

Σας ευχαριστούμε!

Θανάσης Καραλής
karalis@upatras.gr

Δημήτρης Σακκούλης
d.sakkoulis@upatras.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη